

ZAKON O MJERAMA ZA PROMICANJE STOCARSTVA I OPCE ODREDBE

Clanak 1.

Ovim zakonom se uređuje proizvodnja i promet priplodne stoke (goveda, konja, ovaca, plemenitih pasmina koza, svinja, peradi, kunica i pcela) i propisiju druge mjere za promicanje stocarstva.

Clanak 2.

Sukladno odredbama ovog zakona, kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva ce donijeti propise kojim ce se blize uređivati primjena mjera za promicanje stocarske proizvodnje.

Clanak 3.

U cilju promicanja stocarske proizvodnje kantonalnoz upanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva propisuje obveznu primjenu zootehnickih i zoohigijenskih mjera za pojedine vrste i pasmine stoke (provodjenje selekcijskih mjera, uređenje i održavanje staja, djubrista i ispusta, osiguranje higijenski ispravne vode, održavanje smotri i sajмова stoke i dr.).

II PROIZVODNJA I PROMET PRIPLODNE STOKE

Clanak 4.

Pod priplodnom stokom podrazumijeva se stoka koja je zdrava i sposobna za razmnozavanje. Pod kvalitetnom priplodnom stokom podrazumijeva se stoka koja ima proizvodne i reproduktivne osobine odredjene pasmine i zadovoljava druge propisane uvjete. Pod elitnom priplodnom stokom podrazumijeva se kvalitetna priplodna stoka koja ima odredjena visoka i kvalitetna proizvodna, priplodna i druga svojstva. Pod ostalom priplodnom stokom podrazumijeva se stoka koja je u tipu pasmine koja se koristi za proizvodnju kvalitetne priplodne stoke i koja je dobivena umjetnim osjemenjivanjem ili potice od muskih priplodnih grla proizvedenih u maticnim stadima registriranih proizvodjaca elitne odnosno kvalitetne priplodne stoke.

Clanak 5.

Proizvodnjom kvalitetne i elitne priplodne stoke i jaja za priplod radi stavakljanja u promet i korištenje za vlastite potrebe mogu se baviti pravne i fizicke osobe (u daljnjem tekstu: proizvodjaci) koji su upisani u registar proizvodjaca kvalitetne priplodne stoke, odnosno registra proizvodjaca elitne priplodne stoke (u daljnjem tekstu: registar). Registar iz stavka 1. ovog clanka vodi kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva. Prijava za upis u registar proizvodjaca podnosi se tijelu uprave iz stavka 2. ovog clanka. Clanak 6.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i sumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) organizira i vodi stocarskuseleksijsku sluzbu. Poslove iz stavka 1. ovog clanka Federalno ministarstvo moze povjeriti strucnoj organizaciji u oblasti stocarstva.

Clanak 7.

Za proizvodnju kvalitetne elitne priplodne stoke mogu se uporabiti samo zenska i muska grla koja ispunjavaju uvjete u pogledu pasmine, tipa, zdravlja, konstitucije, proizvodnosti i plodnosti i koja su ocijenjena kao sposobna za reprodukciju.

Clanak 8.

Za proizvodnju peradi za priplod i tov mogu se uporabiti samo jaja nabavljena od proizvođača koji su registrirani za proizvodnju jaja za priplod.

Clanak 9.

Grla ocijenjena kao sposobna za reprodukciju rezvrstavaju se u klase prema svojoj vrijednosti utvrdjenoj sukladno sa uvjetima iz clanka 7. ovog zakona. Ocjenjivanje i razvrstavanje u klase vrši stocarskoseleksijska sluzba. Ocjenjivanju i razvrstavanju podliježu sva maticna zenska grla i njihov zenski podmladak.

Clanak 10.

Kvalitetna i elitna priplodna grla za koja strucna sluzba proizvođača utvrdi da ima odredjene osobine u pogledu plodnosti, produktivnosti i drugih svojstava i za koja postoje podaci o ovim osobinama, moze ta grla okategorizirati kao maticna grla. Maticna grla i njihov podmladak moraju biti trajno obilježeni na propisan nacin. Strucna sluzba proizvođača vodi evidencije o maticnim grlima. Evidencija o maticnim grlima iz stavka 3. ovog clanka vodi se o maticnim elitnim i kvalitetnim priplodnim grlima (maticna knjiga) i sadrzi evidenciju o pomlatku, evidenciju o proizvodnosti grla i evidenciju o plodnosti stoke.

Clanak 11.

U registar se mogu upisati proizvođači koji imaju priplodna grla, osiguranu strucnu sluzbu za proizvodnju i zdravstvenu zastitu kvalitetne odnosno elitne priplodne stoke, potrebitu opravu, odgovarajuće objekte za smjestaj stoke i stocnu hranu. Dva ili vise proizvođača mogu organizirati zajednicku strucnu sluzbu.

Clanak 12.

Proizvođači su dužni da osiguraju vršenje strucne kontrole proizvodnih, reproduktivnih, zdravstvenih i drugih svojstava kvalitetne i elitne priplodne stoke. Strucnu kontrolu iz stavka 1. ovog clanka vrše strucne organizacije iz oblasti stocarstva.

Clanak 13.

U unutarnji promet moze se staviti kao kvalitetna i elitna priplodna stoka samo stoka koja ispunjava uvjete glede proizvodnje, priplodne vrijednosti i zdravstvenog stanja. Proizvođači su dužni da za kvalitetnu i elitnu priplodnu stoku koju stavljaju u promet izdaju kupcu prepis

izvoda iz maticne knjige ovjeren od strucne organizacije iz clanka 12. stavak 2. ovog zakona sa podacima o porijeklu, proizvodnoj i proplodnoj vrijednosti. Ostala priplodna stoka moze se staviti u promet strucna organizacija iz stavka 2. ovog clanka izda potvrdu da se radi i stoci iz clanka 4. ovog zakona.

Clanak 14.

Kao priplodna stoka moze se uvoziti samo kvalitetna i elitna priplodna stoka koja glede proizvodne i priplodne vrijednosti i zdravstvenog stanja ispunjava uvjete za stavljanje u unutarnji promet. Za umjetno osjemenjivanje moze se uvoziti samo sjeme progeno testitanih priplodnih grla. Za uvoz sjemena iz stavka 2. ovog clanka potrebna je dozvola Federalnog ministarstva.

Clanak 15.

Kao priplodna stoka moze se izvoziti samo stoka koja u pogledu proizvodne i priplodne vrijednosti ispunjava uvjete za stavljanje u unutarnji promet, ako sa inozemnim kupcem nije drukcije ugovoreno.

III OPLODIVANJE I LICENCIRANJE STOKE

Clanak 16.

Oplodjivanje stoke vrši se umjetnim osjemenjivanjem transferom embriona i prirodnim pripustom. Kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležan za poslove stocarstva je obavezan da preduzme potrebne mjere i osigura oplodjivanje stoke na njegovom području.

Clanak 17.

Odluku o sprovođenju umjetnog osjemenjivanja stoke donosi kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva. Odluka iz stavka 1. ovog clanka moze se donijeti ako su ispunjeni slijedeci uvjeti: 1. da postoje prometne i druge mogucnosti za obavljanje umjetnog osjemenjivanja; 2. da je osiguran strucni kadar; 3. da su osigurana materijalna sredstva, oprava i sjeme za uspješno sprovođenje umjetnog osjemenjivanja; 4. da imaju organizirani punktovi za osjemenjivanje.

Clanak 18.

Odluku o umjetnom osjemenjivanju plotkinja, goveda, ovaca, koza i druge priplodne stoke kad su ispunjeni uvjeti iz clanka 17. stavak 2. ovog zakona donosi kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva. Odlukom iz stavka 1. ovog clanka propisuje se obaveza kastracije svih muskih priplodnih grla proizvođača priplodne stoke, izuzev muskih priplodnih grla proizvođača priplodne stoke i muskih priplodnih grla koja se koriste isključivo za stalski tov uz pismeni dokaz.

Clanak 19.

Za umjetno osjemenjivanje moze se uporabiti samo sjeme muskih priplodnih grla koja su ispitana na potomstvo (progenotestirana) ili koja poticu od roditelja ispitanih na potomstvo. Ispitivanje na potomstvo grla za uporebu u umjetnom osjemenjivanju vrše proizvođači

sjemena putem svoje strucne sluzbe koja ima odgovarajuce objekte, opremu i strucni kadar. Ispitivanje na potomstvo vrsi se po jedinstvenoj metodi. Odabiranje grla za ispitivanje na potomstvo i odabiranje ispitanih grla za uporabu za umjetno osjemenjivanje vrsi strucna organizacija iz oblasti stocarstva.

Clanak 20.

Proizvodnjom sjemena za umjetno osjemenjivanje mogu se baviti proizvođjaci koji imaju odgovarajuca muska priplodna grla, strucni kadar i potrebitu opravu za proizvodnju sjemena. Proizvođjaci podnose prijavu Federalnom ministarstvu uz koju prilazu odgovarajuce dokaze da ispunjavaju propisane uvjete za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje. Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i sumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donosi rjesenje o ispunjavanju uvjeta za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje.

Clanak 21.

Muska priplodna grla koja sluze za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje moraju biti pod stalnim zdravstvenim nadzorom. Najmanje jedanput godisnje mora se izvršiti detaljan zdravstveni pregled kao i pregled u pogledu priplodne vrijednosti grla iz stavka 1. ovog clanka. Pregled vrsi strucna komisija koju obrazuje Federalni ministar. Strucna komisija je obvezna da o izvršenom pregledu sacini zapisnik. Proizvođjaci koji vrše proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje obvezni su da postupe po primjedbama strucne komisije.

Clanak 22.

Prirodno se mogu oplodjivati samo zdrava zenska priplodna grla (plotkinje). Kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva je obvezno da za prirodno oplodjivanje osigura potrebiti broj kvalitetnih i zdravih muskih priplodnih grla.

Clanak 23.

Prirodno oplodjivanje stoke moze se vrsiti samo na podrucju i za vrste stoke za koje nije propisane umjetno osjemenjivanje. Za prirodno osjemenjivanje krava i kobilu mogu se uporabljavati samo muska priplodna grla proizvedena u maticnim stadima registriranih proizvođjaca, kao i odabrana (licencirana) muska priplodna grla.

Clanak 24.

Odluku o odabiranju (licenciranju) muskih priplodnih grla donosi kantonalnozupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva. Odabiranje vrsi komisija koju utemeljuje tijelo uprave iz stavka 1. ovog clanka. Clanak 25. Odabiranje podljezu bikovi, ovnovi i jarci stariji od jedne godine, te pastusi i magarci stariji od dvije godine. Odabirati se mogu samo ona grla koja odgovaraju uvjetima pasmine i od kojih se ocekuje kvalitetno potomstvo.

Clanak 26.

Osobe koje su vlasnici odnosno drzacii muskih priplodnih grla (u daljnjem tekstu: drzacii) dužni su u odredjeno vrijeme privesti grla na mjesto odredjeno za odabiranje.

Clanak 27.

Odabrana (licencirana) muska priplodna grla mogu se koristiti za priplod do ponovnog odabiranja u idućoj godini. Odabrana muska priplodna grla moraju biti pod stalnim zdravstvenim nadzorom veterinarske službe. Sva neodabrana (licencirana) muska priplodna grla odmah će se kastrirati. Ako držalac ne privede grla na odabiranje u određeno vrijeme i na određeno mjesto (članka 26.), nadležno tijelo poljoprivredne inspekcije donijet će rješenje o prinudnom kastriranju neprivrednog grla. U slučaju iz stavka 4. ovog članka, sve troškove prinudnog kastriranja snosi držalac grla.

IV PCELARSTVO

Članak 28.

Pčelarstvom, u smislu ovog zakona, smatra se držanje i gajenje pčela i proizvodnja made i drugih pčelinjih proizvoda. Kantonalno-zupanijsko tijelo uprave nadležno za poslove stocarstva može donijeti odluku o uvjetima držanja i gajenja pčela i o proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda.

Članak 29.

Držalac pčela je dužan da u naseljenim mjestima, pored putova i drugim mjestima gdje se kreću i zadržavaju fizičke osobe, postavi pčelinjak tako da pčele ne smetaju drugim osobama. Ispred leta kosnice postavlja se ograda visine dva metra kroz koju ne mogu prolaziti pčele. Ograda iz stavka 1. ovog članka mora da bude udaljena najmanje četiri metra od leta kosnice.

Članak 30.

Uzgajivaci bilja koji uporabljaju sredstva za zaštitu bilja, obvezni su da ne uporabljaju sredstva za zaštitu bilja koja su opasna za pčele u vrijeme kada postoji najveća opasnost za trovanje pčela (za vrijeme cvjetanja biljaka) i da najkasnije 48 sati prije uporabe sredstava na pogodan način o tome izvijeste držaocima pčela.

V OSTALE MJERE ZA PROMICANJE STOCARSTVA

Članak 31.

U cilju povećanja i promicanja stocnog fonda, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine može za pojedine vrste i pasmine stoke propisati ograničenje ili zabranu klanja stocnog podmlatka.

VI NAKNADE I TROSKOVI

Članak 32.

Za umjetno osjemenjivanje, prirodno oplodjavanje i kastraciju, držaoci plotkinja i muskih neodabranih priplodnih grla plaćaju naknadu. Nadležni tijelo kantonazupanije može odlučiti da se naknada iz stavka 1. ovog članka plaća u

cjelosti ili djelimično iz sredstava kantonazupanije.

VII NADZOR

Clanak 33.

Nadzor nad izvršavanjem ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega, osim odredaba koje se odnose na primjenu umjetnog osjemenjivanja, proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje stoke, ograničenje i zabranu klanja stocnog podmlatka, vrse tijela uprave nadležna za poslove stocarstva na način i pod uvjetima određenim zakonom. Nadzor nad izvršavanjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega, koje se odnose na primjenu umjetnog osjemenjivanja, proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje stoke, ograničenje i zabranu klanja stocnog pomlatka, vrse organi uprave nadležna za poslove veterinarstva.

VIII KAZNE NE ODREDBE

Clanak 34.

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kazniti će se za privredni prijestup proizvođač ako: 1. proizvode kvalitetnu ili elitnu priplodnu stoku ili jaja za priplod radi stavljanja u promet ili korištenja za vlastite potrebe, a nije upisana u registar (clanak 5.); 2. za proizvodnju kvalitetne ili elitne priplodne stoke uporabi zenska grla koja ne ispunjavaju uvjete u pogledu pasmine, tipa, zdravlja, konstitucije, proizvodnosti i plodnosti ili koja nisu ocijenjena kao sposobna za reprodukciju (clanak 7.); 3. za proizvodnju peradi za priplod i tovr uporabi jaja koja nisu nabavljena od proizvođača koji su registrirani za proizvodnju jaja za priplod (clanak 8.); 4. okategorizira kao maticna grla na kvalitetna ili elitna priplodna grla za koja stručna služba nije utvrdila da imaju određene osobine u pogledu plodnosti, produktivnosti i drugih svojstava ili za koja ne postoje podaci o ovim osobinama ili ako maticna grla ili njihov pomladak ne obiljezi trajno na propisan način (clanak 10.); 5. ne osigura vršenje stručne kontrole proizvodnih, reproduccionih, zdravstvenih i drugih svojstava kvalitetne odnosno elitne priplodne stoke (clanak 12.); 6. stavi u unutarnji promet kao kvalitetnu odnosno elitnu priplodnu stoku onu stoku koja ne ispunjava uvjete i u pogledu proizvodne i priplodne vrijednosti i zdravstvenog stanja (clanak 13. stavak 1.). Za privredni prijestup iz stavka 1. ovog clanka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM.

Clanak 35.

Novčanom kaznom od 500 do 2.500 KM kaznit će se za privredni prijestup pravna osoba ako: 1. ne primijeni propisane zootehnicke i zoohigijenske mjere (clanak 3.); 2. uveze kao kvalitetnu odnosno elitnu priplodnu stoku onu stoku koja glede proizvodne i priplodne vrijednosti i zdravstvenog stanja ne ispunjava uvjete za stavljanje u unutarnji promet (clanak 14. stavak 1.); 3. za umjetno osjemenjivanje uveze sjeme priplodnih grla koja nisu progenotestirana ili ako uveze sjeme bez dozvole (clanak 14. st. 2. i 3.); 4. izveze kao priplodnu stoku onu stoku koja u pogledu proizvodne i priplodne vrijednosti ne ispunjava uvjete za stavljanje u unutarnji promet, a sa inozemnim kupcima nije drukcije dogovoreno (clanak 15.); 5. za umjetno osjemenjivanje uporabi sjeme muskih priplodnih grla koja nisu ispitana na potomstvo (progenotestirana) ili koja ne poticu od roditelja ispitanih na potomstvo (clanak 19. stavak 1.); 6. ispitivanje na potomstvo ne vrši po jedinstvenoj metodi (clanak 19. stavak 3.); 7. vrši proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje, a nema odgovarajuća muska priplodna grla, stručni kadar i potrebnu opremu za proizvodnju sjemena (clanak 20. stavak 1.); 8. vrši proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje bez rješavanja o ispunjavanju uvjeta (clanak 20. stavak 3.); 9. izvrši prirodno oplodjivanje zenskih priplodnih grla koja nisu

zdrava (clanak 22. stavak 1.); 10. ne obavijesti blagovremeno drzaoce pcela o uporabi sredstava za zastitu bilja (clanak 30.); 11. kolje stocni pomladak protivno propisanom ogranicenju ili zabrani (clanak 31.). Za privredni prijestup iz stavka 1. ovog clanka kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novcanom kaznom od 100 do 300 KM.

Clanak 36.

Novcanom kaznom od 200 do 1.000 KM kaznit ce se za prekrasaj pravna osoba ako: 1. ne vodi evidenciju o maticnim kvalitetnim elitnim priplodnim grlima (maticnu knjigu), evidenciju o pomlatku, evidenciju o proizvodnosti grla ili evidenciju o plodnosti stoke (clanak 10. stavak 4.); 2. za kvalitetnu ili elitnu priplodnu stoku koju stavi u promet ne izda kupcu prepis izvoda iz maticne knjige ovjeren od strucne organizacije koja vrsi strucnu kontrolu proizvodnih, zdravstvenih i drugih svojstava priplodne stoke sa podacima o porijeklu i priplodnoj vrijednosti (clanak 13. stavak 2.); 3. vrsi prirodno oplodjivanje na podrucju i za vrste stoke za koje je propisano umjetno osjemenjivanje ili za prirodno oplodjivanje krava i kobilica uporabi muska priplodna grla koja nisu proizvedena u maticnim stadima registriranih proizvođača ili neodabrana (nelicencirana) muska priplodna grla (clanak 23.); 4. postavi pcelinjak tako da pcele smetaju drugim osobama (clanak 29.). Za prekrasaj iz stavka 1. ovog clanka kaznit ce se i odgovorna osoba u pravnoj osobi, novcanom kaznom od 100 do 300 KM.

Clanak 37.

Novcanom kaznom od 100 do 300 KM kaznit ce se za prekrasaj pojedinac koji izvrši neku od radnji iz cl. 29, 34, 35. i 36. ovog zakona.

Clanak 38.

Novcane kazne za ucinjeni privredni prijestup i prekrasaj iz cl. 34, 35, 36. i 37. ovog zakona placaju se u KM, a do pustanja u opticaj KM, kazne se mogu placati u DEM ili protivvrijednosti valuta koje se koriste u platnom prometu u Federaciji Bosne i Hercegovine, po srednjem tecaju, koji utvrđuje nadležna finansijska institucija na dan placanja.

IX PRIJELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Clanak 39.

Federalni ministar ce u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise o : 1. postupku donosenja i sadrzaja prijave za upis u registar proizvođača kvalitetne i elitne priplodne stoke i o vodjenju registra proizvođača kvalitetne i elitne priplodne stoke (clanak 5.); 2. uvjetima u pogledu pasmine, tipa, zdravlja, proizvodnosti i plodnosti koje moraju ispunjavati zenska grla za proizvodnju priplodne stoke i o nacinu i postupku ocjenjivanja tih grla (clanak 7.); 3. nacinu i postupku razvrstavanja u klase zenskih grla koja su ocijenjena kao sposobna za reprodukciju (clanak 9.); 4. nacinu trajnog obiljezavanja maticnih grla i njihovog pomlatka (clanak 10. stavak 2.); 5. nacinu vodjenja evidencije o maticnim kvalitetnim i elitnim priplodnim grlima, evidencije o pomlatku, evidencije o proizvodnosti grla i evidencije o plodnosti stoke kao i obrascima za vodjenje tih evidencija (clanak 10. stavak 4.); 6. uvjetima, nacinu i postupku vrsenja strucne sluzbe i strucne kontrole glede osiguranja kadrova, uređjaja, oprave i objekata (cl. 11. i 12.); 7. proizvodnoj i priplodnoj vrijednosti i zdravstvenom stanju stoke koja se moze staviti u unutarnji promet kao kvalitetna, odnosno elitna priplodna stoka (clanak 13. stavak 1.); 8. objektima, opravi i

strucnom kadru koje mora da ima strucna sluzba proizvođača (članak 19. stavak 2.); 9. jedinstvenoj metodi za ispitivanje muskih priplodnih grla na potomstvo (članak 19. stavak 3.); 10. uvjetima za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjavanje (članak 20. stavak 1.);

Clanak 40.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o promicanju stocarstva koji su se primjenjivali na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Do donosenja propisa iz clanka 39. ovog zakona primjenjivat ce se propisi doneseni na osnovu zakona iz stavka 1. ovog clanka.

Clanak 41.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Mariofil Ljubic, v. r. Predsjedatelj Zastupnickog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, v. r.